

Věc C-37/23

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

25. ledna 2023

Předkládající soud:

Corte suprema di cassazione (Itálie)

Datum předkládacího rozhodnutí:

16. ledna 2023

Navrhovatelka:

Agenzia delle Entrate

Odpůrce:

PR

Předmět původního řízení

Snížení - DPH - Zemětřesení v roce 2009 - Vrácení 60 % daně

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 1 S ohledem na spor v původním řízení, v němž proti sobě stojí Agenzia delle Entrate (daňová správa, Itálie) a daňový poplatník, předkládající soud z moci úřední vznáší otázku slučitelnosti vnitrostátní právní úpravy, která stanoví vrácení již zaplacené daně z přidané hodnoty (DPH) v období od dubna 2009 do prosince 2010 ve výši 60 %, se zásadou daňové neutrality, přičemž tato právní úprava byla zavedena speciálně v souvislosti se zemětřesením, k němuž došlo v regionu Abruzzo dne 6. dubna 2009. Takové ustanovení vede k rozdílnému zacházení v rozporu se zásadou daňové neutrality. Kromě toho je zpochybněno přiznání tohoto vrácení, neboť existuje příkaz k pozastavení protiprávní podpory poskytnuté Itálií v rámci případů státní podpory SA.35083 (2012/NN) - Zemětřesení v Abruzzo.

Předběžná otázka

- 2 „Brání zásady uvedené v usnesení Nuova Invincibile, C-82/14, EU:C:2015:510, a v rozsudku ze dne 17. července 2008, Komise v. Itálie, C-132/06, EU:C:2008:412, takové právní úpravě, jako je právní úprava uvedená v čl. 33 odst. 28 zákona č. 183/2011, která umožňuje daňovým poplatníkům získat vrácení 60 % DPH zaplacené v období od dubna 2009 do prosince 2010 v souvislosti se zemětřesením, které postihlo italský region Abruzzo dne 6. dubna 2009?“

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

- 3 Články 2, 206 a 273, jakož i bod 45 odůvodnění směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 (šestá směrnice o DPH); čl. 108 odst. 3 SFEU; čl. 11 odst. 1 nařízení (ES) č 659/1999.

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

- 4 Článek 39 nařízení vlády s mocí zákona č. 78 ze dne 31. května 2010, které bylo se změnami přeměněno na zákon č. 122 ze dne 30. července 2010, stanoví, že pro fyzické osoby s příjmy z podnikání nebo samostatné výdělečné činnosti, jakož i pro jiné subjekty než fyzické osoby s obratem nepřesahujícím 200 000 eur, se do 20. prosince 2010 pozastavuje placení daní, včetně DPH, bez nároku na vrácení již zaplacené částky.
- 5 Článek 33 odst. 28 zákona č. 183 ze dne 12. listopadu 2011 stanoví, že s cílem umožnit zotavení z mimořádné situace způsobené zemětřesením, které postihlo region Abruzzo dne 6. dubna 2009, se obnovení výběru podle výše uvedeného článku 39 nařízení vlády s mocí zákona č. 78 ze dne 31. května 2010 platí ve splátkách (ve 120 měsíčních splátkách) a že dlužná částka za každou daň, která je předmětem pozastavení, se po odečtení již provedených plateb snižuje na 40 %.
- 6 V důsledku tohoto souboru pravidel byla tedy v období od 9. dubna 2009 do 20. prosince 2010 osobám s příjmy z podnikání a samostatné výdělečné činnosti (jakož i jiným subjektům než fyzickým osobám s obratem nepřesahujícím 200 000 eur) platba daní, včetně DPH, nejprve pozastavena a poté v rámci platby ve splátkách snížena v celkové výši o 60 %.
- 7 Částečně podobná ustanovení byla zavedena prostřednictvím čl. 9 odst. 17 zákona č. 289 ze dne 27. prosince 2002 s ohledem na subjekty postižené zemětřesením na Sicílii v roce 1990.

Stručný popis skutkového stavu a řízení

- 8 PR, notář, požádal o vrácení částky 102 088 eur za DPH zaplacenou za období od dubna 2009 do prosince 2010, neboť daň, jejíž placení bylo původně pozastaveno v souvislosti se zemětřesením ze dne 6. dubna 2009, které postihlo region

Abruzzo, byla podle čl. 33 odst. 28 zákona č. 183 ze dne 12. listopadu 2011 snížena na 40 % dlužné částky. Daňová správa žádost zamítla s odůvodněním, že toto ustanovení vylučuje vrácení již zaplacené částky.

- 9 Daňový poplatník podal proti tomuto zamítnutí žalobu, kterou Commissione tributaria provinciale (provinční daňový soud, Itálie) zamítl, přičemž rozhodl, že snížení se týká částky, která má být ještě zaplacená, a netýká se již provedených plateb.
- 10 Daňový poplatník podal odvolání ke Commissione tributaria regionale (regionální daňový soud, Itálie), přičemž tvrdil, že situace těch, kteří nezaplatili daň a kteří měli nárok na snížení platby, která měla být zaplacená, by měla být považována za analogickou situaci těch, kteří naopak po provedení plateb požádali o vrácení vyšších zaplacených částek, což je argument v souladu s výkladem Corte di cassazione (Kasační soud, Itálie) k analogickému ustanovení čl. 9 odst. 17 zákona č. 289 ze dne 27. prosince 2002, který se týkal zeměřesení na Sicílii v roce 1990. Daňová správa zpochybnila argumentaci daňového poplatníka, neboť se týkala otázek DPH, a v každém případě požádala o přerušování řízení do vydání rozhodnutí Evropské komise C(2012) 7128 *final* ze dne 17. října 2012 o zahájení formálního vyšetřovacího řízení podle článku 108 SFEU obsahujícího příkaz k pozastavení státní podpory neslučitelné s unijním právním řádem.
- 11 Commissione tributaria regionale (regionální daňový soud), který změnil rozsudek soudu prvního stupně, vyhověl žalobě daňového poplatníka a prohlásil zamítnutí žádosti o vrácení DPH za nezákonné. Daňová správa podala proti tomuto rozsudku kasační opravný prostředek, kterému se daňový poplatník bránil vzájemným kasačním opravným prostředkem.

Hlavní argumenty účastníků řízení

- 12 **Daňová správa, navrhovatelka**, se dovolává porušení čl. 108 odst. 3 SFEU a čl. 11 odst. 1 nařízení č. 659/1999/ES, neboť Commissione tributaria regionale (regionální daňový soud) uznal, navzdory příkazu k pozastavení protiprávní podpory poskytnuté Itálií ve věci státní podpory SA.35083 (2012/NN) - Zeměřesení v Abruzzo, nárok na vrácení DPH osobě vykonávající hospodářskou činnost, v projednávané věci svobodné povolání notáře.
- 13 **Daňový poplatník, odpůrce**, namítá neopodstatněnost tohoto důvodu, neboť podle jeho názoru se rozhodnutí Evropské komise nevztahuje na projednávanou věc, v níž se jedná o poskytovatele služeb působícího na lokální úrovni.

Relevantní judikatura Soudního dvora

- 14 Jako relevantní se zdají být zejména usnesení ze dne 15. července 2015, Nuova Invincibile, C-82/14, EU:C:2015:510, jakož i rozsudek ze dne 17. července 2008,

Komise v. Itálie, C-132/06, EU:C:2008:412, který se týkal článků 8 a 9 zákona č. 289 z roku 2002.

- 15 Ve výše uvedeném usnesení Soudní dvůr poté, co uvedl, že „systém odpočtů byl zaveden za účelem zajištění neutrality DPH [...], má tento systém za cíl zcela zbavit osobu povinnou k dani zatížení DPH, která je splatná nebo byla odvedena v rámci jejích veškerých hospodářských činností. Společný systém DPH tak zajišťuje neutralitu zdanění pro všechny hospodářské činnosti“, stanovil, že „opatření zavedené čl. 9 odst. 17 zákona č. 289/2002 má za následek nikoliv snížení daňového zatížení osob povinných k dani, pokud jde o DPH, ale umožňuje některým osobám povinným k dani ponechat si nebo přivlastnit částky zaplacené konečným spotřebitelem a dlužné správci daně“, a dále vede k „rozdílnému zacházení, které je v rozporu se zásadou daňové neutrality, neboť toto ustanovení umožňuje některým osobám povinným k dani, které jsou v něm uvedeny, a na základě snížení běžně splatné DPH – které je stanoveno tímto ustanovením – mn ponechat si nebo přivlastnit většinu částky DPH přijaté za dodání zboží a poskytnutí služeb, zatímco ostatní osoby povinné k dani na italském území musí na základě těchto plnění odvést správci daně plnou částku DPH, která je běžně splatná“ .

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 16 Předkládající soud uvádí, že pro přezkum kasačního opravného prostředku jsou relevantní dvě okolnosti:
- a) v průběhu řízení bylo vydáno konečné rozhodnutí Evropské komise C(2012) 7128 *final* ze dne 17. října 2012.
 - b) žádost o vrácení daně se týká DPH.
- 17 Z prvního hlediska předkládající soud uvádí, že neslučitelnost opatření, kterými se členský stát vzdává správného uplatnění nebo výběru dlužné DPH, musí být zjištěna z moci úřední, bez ohledu na případné konkrétní námitky účastníka řízení, neboť zásada efektivitě zakotvená v článku 10 Smlouvy o ES zakládá povinnost vnitrostátního soudu použít unijní právo z moci úřední. V projednávané věci Komise svým rozhodnutím ze dne 14. srpna 2015, C(2015) 5549 *final* (které musí vnitrostátní soud provést také tím, že upustí od použití pravidel, která jsou s ním v rozporu) v článku 1 stanovila, že „opatření státní podpory [...], která snižují daně a příspěvky splatné podniky v oblastech postižených přírodními katastrofami v Itálii od roku 1990 a která Itálie protiprávně provedla v rozporu s čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie, jsou neslučitelná s vnitřním trhem“ .
- 18 Podle předkládajícího soudu čl. 33 odst. 28 zákona č. 183 z roku 2011 zavádí stejný mechanismus, jako je mechanismus již zavedený prostřednictvím čl. 9 odst. 17 zákona č. 289 z roku 2002, neboť stejně jako v případě posledně uvedeného ustanovení se „částka splatná za každou daň nebo příspěvek [...] podléhající

pozastavení, po odečtení již provedených plateb, snižuje na 40 %“, čímž se stanoví snížení částek k úhradě o 60 %.

- 19 Zdá se, že výhoda spočívající ve snížení daně může mít v první řadě za následek nikoliv snížení daňového zatížení osob povinných k dani, pokud jde o DPH, nýbrž to, že některým z nich umožní, aby si ponechali nebo přivlastnili částky, které již zaplatil konečný spotřebitel a které dluží daňové správě: jinými slovy, toto pravidlo ve výsledku umožňuje vrátit některým osobám částku, kterou ve skutečnosti již zaplatili jiní, tedy koneční spotřebitelé, pro které je možnost požadovat vrácení zaplacené částky od obchodníka pouze hypotetická.
- 20 Zadruhé se zdá, že toto ustanovení vytváří rozdílné zacházení a přímo porušuje zásadu daňové neutrality, neboť umožňuje některým osobám povinným k dani ponechat si a přivlastnit velmi významnou část (60 %) částky DPH vybrané za dodání zboží a poskytnutí služeb, na rozdíl od jiných osob povinných k dani na italském území, které naopak musí odvést plnou výši DPH za stejný typ plnění.
- 21 Daňový poplatník poukázal na to, že nové ustanovení na rozdíl od ustanovení z roku 2002 nebrání vyměření daně daňovou správou, že snížení činí pouze 60 % (na rozdíl od 90 % stanovených v ustanovení z roku 2002) a že územní působnost je omezenější, přičemž dospěl k závěru, že zásady potvrzené Soudním dvorem v usnesení Nuova Invincibile se na projednávanou věc nevztahují.
- 22 Podle předkládajícího soudu se snížení ani územní vymezení nejeví jako významné prvky, stejně jako není relevantní nevyloučení vyměřovací činnosti, pokud tím není dotčena výše snížených částek. Zdá se tedy, že toto ustanovení vede k neodůvodněnému porušení zásady neutrality DPH.
- 23 Předkládající soud však vzhledem k tomu, že se jedná o pravidlo, které Soudní dvůr nikdy výslovně nezkoumal, považuje s ohledem na vyjádření účastníka řízení za nezbytné předložit Soudnímu dvoru otázku slučitelnosti čl. 33 odst. 28 zákona č. 183/2011 s ohledem na výše uvedené precedenty.